

phenomenon of the 20th century]. *Ars inter Culturas*. No. 1, pp. 121–132. [in Ukrainian].

10. Padalka, H.M. (2008). *Pedahohika mystetstva (Teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dystsyplin)* [Art education (Theory and methodology of teaching art disciplines)]. Kyiv, 271 p. [in Ukrainian].

11. Poberezhna, L.L. (2001). *Rozvytok estetychnoi kultury studentiv muzychno-pedahohichnykh fakultetiv zasobamy ukrainskoi muzyky* [Developing the aesthetic culture of

music education students through Ukrainian music]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv, 20 p. [in Ukrainian].

12. Shevniuk, O.L. (2003). *Kulturolohichna osvita maibutnoho vchytelia: teoriia i praktyka* [Cultural Education of Future Teachers: Theory and Practice]. *Monograph*. Kyiv, 232 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 29.08.2025

УДК 81'243-047.23:33

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.344573>

Марина Андрєєва, викладач кафедри української та іноземних мов
Вінницького національного аграрного університету
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-5703-295X>

Крістіна Сосна, студентка 2-го курсу факультету економіки,
інформаційних технологій та сфери обслуговування
Вінницького національного аграрного університету
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-3085-2187>

ВІВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В ГАЛУЗІ ЕКОНОМІКИ

Сьогодні англійська мова є не лише засобом комунікації, а й ефективним інструментом у професійному арсеналі кваліфікованого фахівця. У сфері економіки чітко простежується її вплив на активізацію професійної діяльності, що зумовлено високою значущістю та необхідністю володіння іноземною мовою. Що ж до економічної англійської, або, як її часто називають, ділової англійської у сфері економіки, то варто зазначити, що чітко окреслити її межі та розглядати як самостійну дисципліну досить складно. Адже вона є невіддільною частиною загальної системи англійської мови.

З інтенсифікацією міжнародних політичних та економічних відносин, інтернаціоналізацією світового господарства, розвитком глобалізації, усвідомленням спільності міжнародних проблем та потреби у їхньому спільному регулюванні переговори стали неодмінною формою взаємодії, співробітництва держав. Володіння іноземною мовою для професійного спілкування набуває важливого значення в майбутній діяльності економічних фахівців, що зумовлює зростання ролі дисципліни “Іноземна мова” в закладах економічної освіти.

Ключові слова: англійська мова; економічна сфера; професійна активність; економічна англійська/ділова англійська; інтернаціоналізація; глобалізація; переговори; професійне спілкування.

Літ. 8.

Maryna Andrieieva, Lecturer of the Ukrainian and Foreign Languages Department,
Vinnytsia National Agrarian University
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-5703-295X>

Kristina Sosna, 2nd Year Student, Faculty of Economics,
Information Technology and Service Industry,
Vinnytsia National Agrarian University
ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-3085-2187>

LEARNING A FOREIGN LANGUAGE IN THE FIELD OF ECONOMY

Nowadays, English is no longer just a means of communication, but also a tool in the hands of a competent employee. In the economic sphere, there is an obvious influence of language on increasing the professional activity of an employee, which is due to the certain significance and importance of mastering a foreign language. As for economic English itself, or, as it is also called, business English in the field of economics. Of course, it will be quite difficult to distinguish some boundaries and consider it as a separate discipline, because, in fact, it is part of the whole, that is, the English language as a whole.

With the intensification of international political and economic relations, the internationalization of the world economy, the development of globalization, the awareness of the commonality of international problems, and the need for their joint regulation, negotiations have become an integral form of interaction and cooperation between states.

The expansion of diplomatic contacts of Ukraine and the active participation of our country in the activities of leading international organizations dictate the need to improve the language training of specialists in the field of economics who ensure the conduct of international business and diplomatic negotiations. Proficiency in a foreign language for professional communication is becoming increasingly important in the future activities of economic specialists, which leads to an increasing role of the discipline “Foreign Language” in economic education institutions.

Considering that the goals of foreign language instruction for undergraduate students majoring in Economics include the use of the language in interpersonal communication and professional activities, as well as the development of skills in argumentation, discussion, and more, it becomes necessary to identify the most effective teaching approaches and methods, and to apply them in an integrated manner.

Keywords: English language; economic sphere; professional activity; economic English/business English; internationalization; globalization; negotiations; professional communication.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації та інтеграції національної економіки у світовий простір, володіння іноземною мовою, зокрема англійською, стає необхідною частиною професійної компетентності економіста. Проте традиційні підходи до вивчення іноземної мови часто не враховують специфіку економічної термінології, стилістики ділового спілкування та міжкультурних особливостей ведення бізнесу. Це призводить до низького рівня мовної готовності випускників економічних спеціальностей до професійної комунікації в міжнародному середовищі. Виникає потреба в переосмисленні методичних засад навчання іноземної мови з урахуванням галузевої специфіки, що зумовлює актуальність дослідження.

Вивчення, розуміння та вміння говорити англійською відкривають цілий світ можливостей, особливо у сучасній глобалізованій економіці. Щоб претендувати на добре оплачувану посаду в країнах, де спілкуються англійською, критично важливо володіти мовою на високому рівні. Натомість елементарні знання англійської достатні лише для розв'язання буденних побутових питань. Успіх у бізнесі часто залежить від одного важливого слова – спілкування; і більшість цього відбувається англійською мовою.

Знання англійської мови має значення, тому що воно дає людям доступ до ширшого спектру інформації, більш різноманітної міжнародної мережі та більшої кількості можливостей працевлаштування, ніж будь-коли раніше. Ці знання також мають значення на національному рівні, оскільки можуть багато розповісти нам про рівень інновацій та майбутні перспективи країни.

Англійська підвищує економічну конкурентоспроможність. Організації, що володіють англійською мовою, можуть залучати різноманітні таланти та черпати ідеї з ширшого кола джерел. Індивідуальні носії англійської мови мають більше можливостей для співпраці як усередині компанії, так і за її межами.

Аналіз основних досліджень. Питання формування професійної іншомовної компетентності у здобувачів вищої освіти економічного профілю знайшло широке відображення в наукових дослідженнях таких учених, як Ю. Авсюкевич, А. Бичок, Б. Бігич, Ю. Дегтярьова, О. Капустіна, Т. Карасєва, Карпова, Т. Корж, З. Корнева, В. Лівенцова, Л. Манякіна, Є. Мірошніченко, О. Пенькова, Т. Перович,

В. Титова, Н. Сініцина, Б. Тернова, Л. Ушакова, Л. Чеботарьова, О. Шевченко та ін. [1].

Попри значну кількість методичних напрацювань, присвячених викладанню іноземної мови здобувачам вищої освіти економічного спрямування, досі не сформовано універсального комплексного підходу, який би ефективно сприяв розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Водночас більшість науковців сходяться на думці, що процес навчання іноземної мови для економістів має базуватися на врахуванні специфіки їхньої професійної діяльності, особливостей галузевого середовища та актуальних вимог ринку праці.

Аналіз актуальних наукових джерел, присвячених проблематиці професійної підготовки фахівців економічного профілю, свідчить про те, що можливості навчання іноземної мови як інструменту формування професійної компетентності залишаються недостатньо реалізованими. Іноземна мова часто розглядається як другорядна дисципліна, без належної інтеграції в економічний контекст, що обмежує її потенціал у розвитку навичок міжкультурної комунікації, професійного мовлення та аналітичного мислення. Такий підхід не відповідає сучасним вимогам ринку праці, де здатність ефективно спілкуватися іноземною мовою в професійному середовищі є ключовою конкурентною перевагою.

Метою статті є обґрунтування необхідності інтеграції іноземної мови в професійну підготовку здобувачів економічних спеціальностей, а також визначення ефективних методичних підходів до формування іншомовної комунікативної компетентності з урахуванням специфіки економічної діяльності, вимог сучасного ринку праці та міжкультурного професійного середовища.

Виклад основного матеріалу. Англійська мова домінує в міжнародному бізнесі та економіці, що є наслідком історичних торгівельних зв'язків і комерційних практик, а також її сучасної ролі як основного засобу спілкування між представниками різних країн. У контексті посилення глобалізаційних процесів знання англійської мови стало ключовою перевагою для фахівців, які прагнуть активно співпрацювати з міжнародними ринками та транснаціональними компаніями. Це сприяє ефективній комунікації, поглиблює міжкультурне розуміння та відкриває доступ до широкого спектру глобальних можливостей.

Глобалізація та стрімкий розвиток інформаційних технологій докорінно змінюють структуру

сучасного світу, охоплюючи всі сфери суспільного життя – від економіки й освіти до культури та комунікації. У цьому новому світовому порядку виникає нагальна потреба в універсальному засобі міжнародного спілкування, який би забезпечував ефективну взаємодію між представниками різних країн і професійних середовищ.

Англійська мова дедалі чіткіше утверджується як глобальна *lingua franca* – мова, що виконує роль міжнародного комунікативного інструмента в політиці, бізнесі, науці та освіті. Її використання дозволяє не лише долати мовні бар'єри, а й інтегруватися в багатомовне професійне середовище, де швидкість обміну інформацією та точність термінології мають вирішальне значення.

Водночас здатність ефективно спілкуватися англійською в міжкультурному контексті, поєднуючи це з активним використанням сучасних цифрових сервісів – таких як онлайн-платформи, хмарні технології, автоматизовані перекладачі та медіа-засоби – стає однією з найважливіших навичок XXI ст. Вона забезпечує доступ до глобальних знань, сприяє професійному зростанню та формує конкурентоздатність фахівця на міжнародному ринку праці. Вибір саме англійської мови обґрунтовується з різних поглядів. Для декого він є частиною соціально-економічної системи, що постійно розвивається. Інші співвідносять його з потребою мати одну спільну утилітарну мову, здатну обслуговувати найрізноманітніші сфери людської діяльності. Саме тому зараз і в найближчі 50 років англійська мова стане мовою, яка все частіше використовуватиметься для задоволення потреб глобальної економіки.

Сучасний світ неможливо уявити без англійської мови – вона міцно увійшла в наше повсякденне життя та докорінно змінила уявлення про спілкування. Щороку зростає кількість професій, для яких знання англійської є необхідним. Економічні системи та ринки прагнуть залучати фахівців із високим рівнем професійних компетенцій. Англійська мова стала глобальним засобом комунікації – саме нею користуються на міжнародних конференціях, переговорах і під час укладання угод. Тому міжнародні компанії обирають англійську як основну мову ділового спілкування [1].

Глобальні трансформації, зокрема у сфері зайнятості, суттєво вплинули на співвідношення між фаховими компетенціями та базовими вміннями. Молодь дедалі частіше усвідомлює, що наявність диплома не гарантує автоматичного працевлаштування в умовах сучасного ринку. Оскільки роботодавці дедалі більше орієнтуються на практичні вміння, що виходять за межі формальної освіти, заклади вищої освіти стикаються з викликом – формувати кадри, здатні оперативно адаптуватися до

різноманітних професійних реалій і багатомовного культурного контексту.

Вільне володіння професійною іноземною мовою є важливою умовою успішної діяльності та кар'єрного зростання фахівців у сфері економіки та фінансів. У міру того як бізнес дедалі активніше інтегрується у світову економіку, знання хоча б однієї іноземної мови стає такою ж базовою навичкою, як і вміння працювати з комп'ютером. Сучасні підприємства дедалі частіше відмовляються від послуг перекладачів – принаймні щодо європейських мов – і надають перевагу працівникам, які самостійно володіють іноземною мовою та здатні перекладати спеціалізовану літературу й документацію. Знання загальної іноземної мови часто виявляється недостатнім для впевненого орієнтування в діловій та професійній інформації, а також для ефективного спілкування з іноземними фахівцями в галузі економіки та фінансів.

У сфері економіки володіння англійською мовою значно розширює доступ до провідних джерел інформації – наукових журналів, міжнародних аналітичних звітів та фінансових новин у реальному часі, які здебільшого публікуються саме англійською. Це дає змогу аналітикам, економістам і бізнес-стратегам оперативно стежити за новими теоріями, ринковими трендами та політичними процесами, що безпосередньо впливають на глобальну економічну динаміку.

Для економіста знання іноземної мови (а краще – кількох) є своєрідною перепусткою до найсучасніших напрямів прикладної економіки. Багато фахівців переконані, що без володіння англійською мовою неможливо повноцінно працювати в економічній сфері, адже більшість ключових понять і теоретичних концепцій сформувалися саме в англійськомовних країнах.

Крім того, більшість міжнародних конференцій і симпозіумів проводяться англійською мовою, що робить її вільне володіння необхідною умовою для фахівців, які прагнуть брати активну участь у постійному професійному обміні в межах світової економічної спільноти.

У щоденній роботі фахівців економічного та фінансового профілю володіння іноземною мовою – особливо англійською – є не просто бажаним, а стратегічно необхідним. Вона виконує низку важливих функцій:

1. Опанування теорії та практики міжнародної економічної діяльності – доступ до актуальних моделей, механізмів і кейсів світового ринку.

2. Участь у міжнародному бізнесі – ведення переговорів, укладання контрактів, розуміння глобальних бізнес-процесів.

3. Засвоєння економічної термінології та розширення наукових знань – більшість сучасних підруч-

ників і досліджень публікуються англійською мовою.

4. Робота з фаховою літературою та джерелами – вміння знаходити релевантну інформацію, складати реферати, анотації, аналітичні огляди.

5. Обробка великих обсягів інформації іноземною мовою – аналітика, порівняння, систематизація даних.

6. Професійне спілкування з іноземними колегами – участь у конференціях, форумах, спільних проєктах.

7. Ділове листування та оформлення документації – складання звітів, комерційних пропозицій, контрактів.

8. Міжкультурна комунікація та розширення світогляду – розуміння менталітету, бізнес-етики, культурних особливостей партнерів.

Іноземна мова для економіста – це ключ до інтеграції в глобальний інформаційний простір. Знання англійської чи іншої поширеної мови дозволяє отримувати доступ до актуальних економічних даних, міжнародних статистичних баз та фінансових прогнозів. Вміння читати економічні звіти та наукові дослідження мовою оригіналу допомагає уникати перекручень, які можуть виникати під час перекладу. Для економістів, що працюють у сфері міжнародної торгівлі, банківської діяльності чи інвестицій, мова є основним каналом комунікації з іноземними партнерами. Це також сприяє кращому розумінню культурних і ділових особливостей різних країн, що є необхідним для успішних переговорів та укладання контрактів [7].

Засвоєння спеціалізованої термінології. Сучасні виклики, з якими стикаються майбутні економісти, можна подолати шляхом переорієнтації з загального володіння іноземною мовою на розвиток професійної мовної компетентності. Її основою є глибоке засвоєння спеціалізованої термінології та формування навичок роботи з галузевими текстами. На думку дослідників, саме терміносистема відіграє ключову роль у більшості сфер людської діяльності [2]. Професійні завдання та труднощі, що постають перед майбутніми економістами, можуть бути подолані шляхом переосмислення пріоритетів – від загального володіння іноземною мовою до розвитку спеціалізованої мовної компетентності. Її фундаментом є опанування галузевої термінології та формування умінь роботи з профільними текстами. Сучасні науковці наголошують на тому, що терміносистема є базовим елементом більшості сфер людської діяльності [6].

У сфері української економічної термінології англіцизми вирізняються характерними зовнішніми ознаками, оскільки здебільшого зберігають фонетичні, граматичні, а подекуди й графічні особливості англійської мови. Водночас у сучасному українському мовному середовищі спостерігається

тенденція до переважного використання запозичених термінів англійського походження, зокрема англоварваризмів, що поступово витісняють автентичні українські відповідники. Зосередження уваги на англіцизмах та процесах формування термінів може істотно підвищити результативність реалізації методичних підходів до вивчення термінології на економічних факультетах. Для забезпечення ефективного засвоєння студентами економічних спеціальностей англословної професійної лексики доцільно впроваджувати практику опрацювання економічних термінів у межах базових навчальних дисциплін. Використання автентичних джерел позитивно вплине на формування у студентів-економістів навичок застосування іноземної фахової термінології в професійному контексті. Розвитку вмінь роботи з англословною професійною термінологією у студентів економічних спеціальностей сприятиме активне залучення їх до індивідуальних і колективних проєктів. Одним з ефективних підходів є створення власних тематичних глосаріїв, що відповідають сфері їхніх фахових інтересів.

Зосередження уваги на професійній термінології та тематичних матеріалах сприятиме ознайомленню здобувачів освіти зі специфічними мовними конструкціями, усталеними виразами та забезпечить орієнтацію в англословному економічному середовищі. Для досягнення цієї мети доцільно використовувати авторитетні цифрові джерела, аналітичні документи відкритого доступу, а також галузеві словники. Вивчення економічної лексики англійською мовою буде ефективнішим за умови залучення як іноземних, так і вітчизняних навчальних матеріалів, адаптованих до потреб фахової підготовки. З огляду на швидке оновлення інформації рекомендовано звертатися до актуальних джерел, що висвітлюють сучасні економічні процеси. Такий інтегрований підхід сприятиме формуванню навичок роботи з професійними текстами та англословними ресурсами в мережі Інтернет.

У зв'язку з обмеженим часом, відведеним на вивчення іноземної мови, доцільно переорієнтувати навчальний акцент із загальнонавчальної лексики на спеціалізовану термінологію. Замість зосередження на усному спілкуванні, варто приділити більше уваги навичкам читання та інтерпретації професійних текстів і документації (хоча комунікативна компетентність залишається важливою, її повноцінне формування в умовах обмеженого часу є малореалістичним). Також рекомендовано перейти від опрацювання побутових ситуацій до виконання етапних проєктних завдань, таких як аналіз фінансових кошторисів, робота з діловими паперами, підготовка презентацій звітності тощо. У сучасних умовах доцільно змістити акценти мовної підготовки на засвоєння економічної термінології та опрацювання професійної документації. Це передбачає

надання переваги навичкам перекладу, аналізу та інтерпретації спеціалізованих текстів, навіть якщо це частково обмежує розвиток комунікативної компетентності, формування якої потребує значних часових ресурсів і практичного досвіду. Хоч така стратегія не є загальноприйнятною і комплексний розвиток мовних навичок залишається бажаним, проте саме орієнтація на термінологічну грамотність відповідає актуальним запитам ринку праці та забезпечує готовність до роботи з фаховими матеріалами [3].

Методичне підґрунтя для опанування англомовної економічної термінології студентами закладів вищої освіти передбачає застосування актуального, динамічного та автентичного професійного матеріалу. Ефективність навчального процесу забезпечується впровадженням лексичного підходу до засвоєння галузевої лексики, розвитком стабільних навичок ведення ділового спілкування в межах економічного дискурсу та професійного контексту. Важливо також залучати здобувачів до колективної та індивідуальної проєктної роботи, що включає розв'язання практичних професійних завдань, опрацювання, аналіз і тлумачення спеціалізованої документації. Опанування англомовної економічної термінології студентами економічних спеціальностей закладів вищої освіти має базуватися на врахуванні прогнозованих потреб сучасного ринку праці. Навчальний процес повинен сприяти зростанню мотивації здобувачів до поглиблення знань у сфері фахової лексики, а також формуванню готовності до виконання професійно зорієнтованих завдань із застосуванням навичок аналізу, тлумачення та практичного використання спеціалізованої термінології [8].

Культура ділового мовлення. Майбутні фахівці в галузі економіки повинні опанувати культуру ділового мовлення – як усного, так і письмового – у процесі формування своєї професійної компетентності. Усвідомлення цієї потреби виступає вагомим стимулом для розвитку їхньої іншомовної культурологічної обізнаності на заняттях з англійської мови, а також мотивує до засвоєння ділового стилю спілкування в іноземному мовному середовищі.

Ділова англійська мова сама по собі не є носієм якоїсь конкретної етики чи системи цінностей. Вона не охоплює глибоке вивчення традицій і культур ведення бізнесу в англомовних країнах. Натомість вона слугує базовим спеціалізованим словником економічної термінології, який люди використовують у професійній діяльності та в повсякденному спілкуванні на теми, що стосуються економіки та бізнесу.

Однією з причин того, що англійська займає таку велику нішу в сучасному економічному середовищі, вважається велика кількість англомовних вчених, які подарували світові багато економічних

праць, які досі ретельно вивчаються та широко використовуються для становлення світової економіки. Підручники з економіки, а точніше їхні перші видання, було опубліковано англійською мовою. Деякі з найвідоміших економістів є представниками Сполученого Королівства та Америки. Наприклад, Адам Сміт – шотландський економіст, філософ з етики, один із засновників сучасної економічної теорії, Ірвінг Фішер – американський економіст, представник неокласичного напрямку в економіці, Пол Ентоні Самуельсон – американський економіст, лауреат Нобелівської премії, розробив статичну та динамічну економічну теорію та сприяв підвищенню загального рівня аналізу у галузі економічної науки. І цей список можна продовжувати до нескінченності: Джон Мейнард Кейнс, Девід Рікардо, Джон Кеннет Гелбрейт і т. д. І маючи це на увазі, ми можемо зробити висновок, що англійська в галузі економіки є основною мовою.

Знання іноземної мови є критично важливим для сучасних економістів. Воно відкриває доступ до світової економічної літератури, наукових досліджень, новин та аналітики, а також дозволяє ефективно спілкуватися з міжнародними партнерами та брати участь у глобальних економічних процесах.

Використання правильних термінів у міжнародних переговорах запобігає непорозумінням та помилкам у трактуванні договорів чи фінансових показників.

Ділове мовлення в економічній сфері передбачає чітку, логічно побудовану структуру викладу, формальний стиль і відповідність міжнародним стандартам комунікації. Економіст, який володіє іноземною мовою на високому рівні, здатний проводити презентації для іноземних інвесторів, брати участь у міжнародних форумах і представляти результати фінансової діяльності компанії.

Володіння термінологією також важливе під час роботи з нормативними актами, угодами про співпрацю, міжнародними податковими документами, біржовими контрактами та інвестиційними меморандумами [2].

У контексті викладання ділової англійської варто звернути увагу на те, що чимало викладачів іноземної мови відчувають певну невпевненість або дискомфорт, коли стикаються з необхідністю опанування та передачі її професійно зорієнтованого варіанту. Передусім це пов'язано з тим, що вивчення ділової англійської певною мірою передбачає ознайомлення з основами ведення підприємницької діяльності в англомовному середовищі. Водночас йдеться про вдосконалення мовних навичок з метою їх ефективного використання у професійно-діловому контексті.

У процесі вивчення іноземної мови ділове спілкування часто розглядається як сукупність мовних

засобів, що застосовуються у сфері професійної комунікації. Зазвичай опрацьовуються типові тексти та діалоги на теми, пов'язані з налагодженням контактів, проходженням співбесіди, працевлаштуванням, а також обговоренням перспектив співпраці. Окрему увагу приділяють засвоєнню норм і правил складання офіційної ділової кореспонденції.

Під час занять з іноземної мови для студентів економічних напрямів викладач здебільшого застосовує такі освітні підходи, як рольова гра та проєктний метод. Найбільш поширеним, безперечно, є формат рольової гри, ключовим компонентом якої є модель-симуляція певного об'єкта або ситуації. Такий підхід дає змогу відтворити повний цикл прийняття рішень. Основна перевага рольових ігор у підготовці майбутніх економістів, менеджерів і підприємців полягає в тому, що вони забезпечують практичну підготовку та формують навички пошуку рішень для реальних життєвих і професійних викликів.

Рольові бізнес-ігри сприяють одночасному засвоєнню нової інформації, повторенню та закріпленню вже набутого матеріалу, а також формуванню психологічної готовності до майбутньої професійної діяльності, що, своєю чергою, дозволяє оптимізувати тривалість навчального процесу. Завдяки тому, що бізнес-гра формує сприятливе та невимушене навчальне середовище, учасники з більшим ентузіазмом залучаються до освітнього процесу, що відповідно підвищує ймовірність досягнення позитивних результатів у навчанні.

Уміле застосування цього підходу сприяє формуванню пізнавальної та професійної мотивації, розвитку інтересу до навчання, вихованню поваги до думки інших та вдосконаленню навичок командної взаємодії. Крім того, він стимулює критичне мислення, здатність до аналізу інформації та оперативного прийняття ефективних рішень. Методика викладання ділової англійської базується на системному й послідовному моделюванні ситуацій, що відображають майбутню професійну діяльність, з урахуванням їх змістового та соціального контексту.

Професійна англійська охоплює широкий спектр компонентів, що виходять за межі суто мовних і професійних умінь. Насамперед йдеться про формування міжкультурної обізнаності, розвиток комунікативної компетентності, здатності до ефективного ведення переговорів, базових знань у галузі психології, а також навичок вирішення проблемних ситуацій і прийняття обґрунтованих рішень.

Ділове спілкування – це складний, багатогранний процес налагодження контактів між людьми у професійній сфері. Поведінкові норми, прийняті на службі, становлять основу ділового етикету, головною функцією якого є формування правил, що сприяють взаєморозумінню, ефективній комуніка-

ції та конструктивній співпраці між учасниками ділових взаємин. Ділове спілкування – це складний і багатогранний процес встановлення контактів між людьми у професійній сфері. Поведінкові норми, прийняті на робочому місці, становлять основу ділового етикету, головною функцією якого є формування правил, що сприяють взаєморозумінню, орієнтованому на доцільність і практичність у службових взаєминах.

Мовлення ділової людини може бути як усним, так і письмовим (oral and written business communication).

Усні форми ділового спілкування поділяються на монологічні (monologic) та діалогічні (dialogic) види.

Монологічні види ділового спілкування (Monologic forms of business communication):

- Вітальна промова – welcome speech
- Рекламне звернення – advertising message
- Інформаційне повідомлення – informative speech
- Доповідь на засіданні або зборах – report at a meeting or conference

Діалогічні види ділового спілкування (Dialogic forms of business communication):

- Ділова розмова – business talk (короткий контакт, здебільшого на одну тему – brief contact, usually on a single topic)

- Ділова бесіда – business conversation (тривалий обмін думками, часто з прийняттям рішень – extended exchange of views, often involving decisionmaking)

- Переговори – negotiations (обговорення з метою досягнення домовленості – discussion aimed at reaching an agreement)

- Інтерв'ю – interview – Ділова дискусія – business discussion

- Ділове засідання – business meeting

- Пресконференція – press conference

- Телефонна ділова бесіда – business phone conversation

Лексика офіційно-ділових документів має низку характерних рис:

1. Високий рівень термінологічності (high degree of terminological saturation)

2. Висока частотність вживання мовних одиниць (high frequency of lexical units)

Порядок слів у реченнях офіційно-ділового стилю вирізняється строгістю та консерватизмом (strict and conservative word order).

Ділове спілкування є невід'ємною частиною людського життя, важливою формою взаємодії з іншими людьми (business communication is an integral part of human life and a key form of interaction with others).

Регулятором таких взаємин є етичні норми (ethical norms).

Для ділового стилю характерні:

- професійна термінологія (professional terminology)

- точність у вживанні слів і виразів (precision in the use of words and expressions)

- стандартизованість мовних засобів (use of standardized language formulas).

Доцільно акцентувати на інтерактивних підходах, які стимулюють активну залученість студентів у навчальний процес. Такі методи не лише поважають аудиторну роботу, а й сприяють формуванню ключових професійних компетентностей – зокрема, розвитку комунікативних навичок, здатності до командної взаємодії та ефективного обміну ідеями.

Приклади інтерактивних технологій, що успішно інтегруються в курс економічної англійської:

- постановка дискусійних питань (Discussion points);

- сканування професійних текстів з подальшим їх переказом (scanning and rendering);

- виправлення хибних тверджень та некоректних фраз (correcting false statements and phrases);

- заповнення пропусків у текстах (filling in the blanks);

- аналіз запропонованих схем та прогнозування ринкових тенденцій (analyzing schemes and predicting the market);

- опрацювання документів (studying the documents);

- доповнення текстів професійною термінологією (completing texts with economic terms);

- переказ статей (retelling articles);

- редагування помилок у фахових публікаціях (correcting mistakes in economic articles).

Навчання культурі ділового мовлення на заняттях з англійської мови сприяє формуванню як комунікативної, так і культурологічної компетенції студентів-економістів (teaching business speech culture in English classes helps develop both communicative and cultural competence in economics students).

Варто окремо підкреслити важливість міжкультурної комунікації як ключового чинника формування професійної компетентності. У сучасному економічному середовищі, що дедалі більше орієнтується на міжнародну співпрацю та глобальні ринки, здатність ефективно взаємодіяти з представниками інших культур набуває стратегічного значення.

Опанування міжкультурних комунікативних стратегій, розуміння культурних особливостей та вміння адаптуватися до них сприяють не лише успішному веденню переговорів, а й побудові довірливих, довготривалих партнерських відносин. Це зміцнює позиції фахівця на міжнародному рівні та підвищує його конкурентоздатність.

Високий рівень володіння професійною іноземною мовою є важливою передумовою успішної діяльності та кар'єрного зростання фахівців у сфері

економіки та фінансів. У сучасних умовах, коли бізнес дедалі активніше інтегрується у глобальну економіку, знання хоча б однієї іноземної мови стає такою ж необхідною навичкою, як і вміння користуватися комп'ютером. Сучасні підприємства та компанії дедалі частіше відмовляються від послуг перекладачів, принаймні щодо європейських мов, і надають перевагу працівникам, які самостійно володіють іноземною мовою та здатні перекладати спеціалізовану літературу й професійну документацію. Знання загальної іноземної мови часто виявляється недостатнім для впевненого орієнтування в діловій та фаховій інформації, а також для ефективного спілкування з іноземними експертами у сфері економіки та фінансів.

Сучасні реалії задають свій темп кар'єрного розвитку. Професійні кордони між країнами стають дедалі розмитішими, а міжнародне співробітництво відіграє ключову роль у багатьох сферах. Тому знання англійської мови виходить за межі простої навички – воно стає необхідною умовою для досягнення професійних цілей. Англійська як мова міжнародного спілкування використовується в різних галузях. У бізнесі вона потрібна для ведення переговорів, укладання контрактів, участі у міжнародних конференціях та проєктах.

Глобалізація та кар'єрні можливості. Глобалізація – це зростання взаємопов'язаності країн світу у різних сферах, включаючи економіку, культуру, політику та інші. Одним із основних її наслідків є зміна характеру роботи. Так, багато робочих місць у розвинених країнах переміщуються до країн із нижчою оплатою праці. З'являються нові професії, пов'язані з міжнародним бізнесом, інформаційними технологіями та туризмом. Крім того, звісно, зростає попит на фахівців, які ефективно працюють у сучасних умовах.

Глобалізація в економічному контексті не лише відкриває нові можливості для професійного розвитку, а й висуває нові вимоги до фахівців. Однією з ключових компетенцій сучасного економіста є володіння англійською мовою, яка фактично стала мовою міжнародної економіки та фінансів. Це зумовлено історичним впливом Британської імперії та домінуванням США у світовій економіці, що закріпили англійську як основну мову глобального ділового спілкування. Розвиток цифрових технологій та міжнародних комунікацій лише посилив цю тенденцію, зробивши англійську незамінним інструментом для участі в міжнародних економічних процесах, переговорах, аналітиці та дослідженнях.

Володіння англійською мовою для економістів відкриває доступ до престижних і високооплачуваних посад у міжнародному бізнес-середовищі. Економісти, які вільно володіють англійською, мають змогу працювати в транснаціональних корпораціях, брати участь у глобальних економічних

проектах, проходити стажування та навчання за кордоном, а також здійснювати професійні поїздки до різних країн. Це не лише розширює кар'єрні горизонти, але й сприяє глибшому розумінню світових економічних процесів та інтеграції у міжнародну професійну спільноту [5].

У сучасному ринку праці знання англійської дедалі частіше стає обов'язковою вимогою – воно згадується в кожній десятій вакансії, особливо у сфері економіки, фінансів та бізнесу. Для економістів це не просто мовна навичка, а стратегічний інструмент, що відкриває доступ до міжнародного ринку праці. Англійська як мова глобального спілкування дозволяє працювати в компаніях всьому світу, брати участь у транснаціональних проєктах, налагоджувати професійні зв'язки та розширювати економічний кругозір [4].

Крім того, володіння англійською відчиняє двері до навчання на курсах провідних світових експертів – від фінансового аналізу до макроекономічного прогнозування. Успішне проходження таких програм надає конкурентну перевагу та підвищує професійну мобільність.

Англійська мова як фактор економічної вигоди. Для фахівців економічного профілю володіння англійською мовою – це не лише засіб комунікації, а й реальний інструмент підвищення доходу. Статистика свідчить, що працівники, які вільно володіють англійською, заробляють у середньому на 15–20 % більше, ніж їхні колеги без мовної компетенції. Це пояснюється доступом до ширшого спектру вакансій, включно з позиціями в міжнародних компаніях, де англійська є мовою внутрішнього та зовнішнього спілкування.

Для економістів це означає можливість працювати над глобальними проєктами, брати участь у міжнародних конференціях, проходити стажування за кордоном і будувати професійні зв'язки з колегами з різних країн. Великі корпорації часто віддають перевагу кандидатам, які поєднують професійну експертизу зі здатністю ефективно комунікувати англійською – це спрощує інтеграцію в мультинаціональні команди та прискорює адаптацію до корпоративної культури.

Англійська мова – стратегічна інвестиція для економіста, а отже досягати кар'єрних висот у сфері економіки цілком реально, якщо не відкладати вивчення англійської на потім. Почніть вже сьогодні рух до впевненого рівня C1 – це не просто мовна мета, а ключ до професійного зростання. Англійська – це інвестиція, яка обов'язково принесе дивіденди: доступ до міжнародних вакансій, участь у глобальних проєктах, навчання у провідних університетах та співпраця з експертами світового рівня.

Використовуйте всі доступні ресурси:

- мобільні додатки для вивчення термінології економіки;

- онлайн-курси з фінансів, менеджменту чи макроекономіки англійською;

- розмовні клуби з фокусом на ділову лексику;

- новинні сайти та аналітичні платформи для розвитку професійного словника.

Наполегливість, системність і цілеспрямованість – це ваші союзники. З кожним кроком ви наближаєтесь до рівня, який відчиняє двері у світ економічної аналітики, міжнародного бізнесу та стратегічного консалтингу.

Інтеграція різноманітних економічних концепцій і підходів у вивченні англійської мови студентами економічних спеціальностей не суперечить, а навпаки – підсилює ідею, що англійська мова професійного спрямування (ESP) має базуватися на реальних потребах і методології конкретної галузі. Такий підхід дозволяє формувати зміст занять не як жорстко структурований набір термінів, а як гнучку систему, що відображає багатогранність сучасної економічної думки.

У випадку економічної освіти це означає, що навчальні межі стають менш чіткими, а сама дисципліна – більш відкритою до міждисциплінарного діалогу. Пліуралістичний підхід визнає існування множинності раціональних поглядів, що дозволяє студентам не лише ознайомитися з різними теоріями, а й критично осмислювати їх, формуючи власну аналітичну позицію.

Коли ми навчаємо студентів сприймати різні теми як логічно обґрунтовані, ми водночас формуємо їхню здатність до відкритого мислення, що сприяє розвитку гнучкої професійної поведінки. Заняття з англійської мови для економістів, побудовані на міждисциплінарних засадах, дозволяють представити економіку не як замкнену систему, а як динамічну галузь, що взаємодіє з соціологією, політикою, культурою та технологіями.

У результаті навчальний процес стає менш орієнтованим на “раціональність” у вузькому розумінні, і більше – на розвиток критичного мислення, здатності до порівняння теорій, адаптації до складних реалій глобалізованого світу та міжкультурного професійного середовища.

Мова відіграє ключову роль у нашому житті, адже саме через неї ми спілкуємося та взаємодіємо з людьми навколо. Вона допомагає нам підтримувати зв'язок з іншими, будувати взаємини та краще розуміти одне одного. Англійська мова яскраво демонструє значення мовного спілкування, адже вона виконує роль міжнародного засобу комунікації та стала однією з найважливіших мов для людей у багатьох регіонах світу.

Висновки. Розвиток фахової компетентності у студентів-економістів у процесі вивчення англійської мови є стратегічно важливим елементом професійної підготовки, що відповідає викликам сучасного глобалізованого ринку. Така компетентність

охоплює не лише володіння мовними засобами, а й здатність застосовувати їх у контексті економічної діяльності – для аналізу, аргументації, прогнозування та міжкультурної взаємодії.

Особливу роль відіграє засвоєння галузевої термінології, розвиток критичного мислення та навичок роботи з англомовними джерелами, що дозволяє студентам ефективно орієнтуватися в професійному інформаційному просторі. Успішне формування таких навичок потребує впровадження методик ESP (English for Specific Purposes), які інтегрують мовну підготовку з економічним змістом, сприяючи глибшому розумінню професійних процесів.

У контексті динамічних змін і цифровізації освітнього середовища, здатність до комунікації в міжнародному професійному просторі та використання цифрових інструментів стають не менш важливими, ніж теоретичні знання. Саме тому завданням сучасної вищої освіти є створення умов для комплексного розвитку мовних, когнітивних та професійних компетентностей, що забезпечують конкурентоздатність майбутніх економістів на світовій арені.

ЛІТЕРАТУРА

1. Англійська для спеціальних цілей. URL: <http://langprofi.com/index.php?a=30&id=48>
2. Becker B.A. The Roles of Computing Terminology in Non-Computing Disciplines. Proceedings of the 26th ACM Conference on Innovation and Technology in Computer Science Education. 2021. Vol. 2, June. DOI: <https://doi.org/10.1145/3456565.3460073>.
3. Використання професійної термінології та ділового мовлення. Веб-сайт. URL: <https://hbr.org> (дата звернення 12.04.2025)
4. Вплив іноземної мови на кар'єрні можливості економіста. Веб-сайт. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/77529/> (дата звернення 12.08.2025).
5. Значення володіння іноземною мовою для економістів. Веб-сайт. URL: <https://wol.iza.org/articles/economic-value-of-language-skills/long> (дата звернення 12.08.2025).
6. Куньч З.І., Наконечна Г.В., Микитюк О.Р., Булик-Верхола С.З., Теглівець Ю.В. Теорія терміна: конкретизація лексико-семантичних парадигм. Львів: Галицька Видавнича Спілка, 2018. С. 27–31.
7. Роксолана Запотічна, Анжела Посохова. Особливості навчання іноземної мови здобувачів вищої освіти економічних спеціальностей немовних закладів вищої

освіти. *Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей: збірник наукових статей*. 2020. С. 60–64.

8. Скіба Н.Я. Інтегроване формування іншомовної комунікативної та методичної компетентностей майбутніх викладачів англійської мови для економічних спеціальностей: автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02. Тернопіль, 2019. С. 78–81.

REFERENCES

1. Anhliiska dlia spetsialnykh tsilei [English for Special Purposes]. Available at: <http://langprofi.com/index.php?a=30&id=48>. [in Ukrainian].
2. Becker, B.A. The Roles of Computing Terminology in Non-Computing Disciplines. Proceedings of the 26th ACM Conference on Innovation and Technology in Computer Science Education. 2021. Vol. 2, June. DOI: <https://doi.org/10.1145/3456565.3460073>. [in English].
3. Vykorystannia profesiinoi terminolohii ta dilovoho movlennia [Use of professional terminology and business speech]. Website. Available at: <https://hbr.org> (Accessed 12 Apr. 2025). [in Ukrainian].
4. Vplyv inozemnoi movy na karierni mozhlyvosti ekonomista [The influence of a foreign language on the career opportunities of an economist website]. Available at: <https://osvita.ua/vnz/reports/77529/> (Accessed 12 Aug. 2025). [in Ukrainian].
5. Znachennia volodinnia inozemnoiu movoiu dlia ekonomistiv [The Value of Foreign Language Skills for Economists]. Website. Available at: <https://wol.iza.org/articles/economic-value-of-language-skills/long> (Accessed 12 Aug. 2025). [in Ukrainian].
6. Kunch, Z.Y., Nakonechna, G.V., Mykytyuk, O.R., Bulik-Verkhola, S.Z. & Teghlivets, Yu.V. (2018). Teoriia terminu: konkretizatsiia leksyko-semantichnykh paradyhm [Theory of the term: concretization of lexical-semantic paradigms]. Lviv, pp. 27–31. [in Ukrainian].
7. Roksolana Zapotichna, Anzhela Posohova (2020). Osoblyvosti navchannia inozemnoi movy zdobuvachiv vyshchoi osvity ekonomichnykh spetsialnostei nemovnykh zakladiv vyshchoi osvity [Peculiarities of foreign language teaching for higher education students of economic specialties of non-language higher education institutions]. *Current problems of teaching foreign languages for special purposes: a collection of scientific articles*. pp. 60–64. [in Ukrainian].
8. Skiba, N.Ya. (2019). Intehrovane formuvannia inshomovnoi komunikativnoi ta metodychnoi kompetentnosti maibutnikh vykladachiv anhliiskoi movy dlia ekonomichnykh spetsialnostei [Integrated formation of foreign language communicative and methodological competencies of future English teachers for economic specialties]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Ternopil, pp. 78–81. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 27.08.2025

“Добрі слова залишають в душах людей прекрасний слід. Вони пом'якшують, втішають і зціляють серце того, хто їх чує”.

*Блез Паскаль
французький філософ, письменник*

